NORGES NATURVERNFORBUND
FRIENDS OF THE EARTH NORWAY

Avdeling Sør-Helgeland
Avdeling Nordland

Dato 08.05.09

Norges vassdrags- og energidirektorat
Konsesjons- og tilsynsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Uttalelse til søknad fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS om bygging av Terråk kraftverk i Terråkvassdraget, Bindal i Nordland

Norges Naturvernforbund, her representert ved lokallaget på Sør-Helgeland og fylkeslaget i Nordland, mener at bygging av Terråk kraftverk kommer i konflikt med nasjonale mål og føringer. Tiltaksområdet er sammenhengende inngrepsfritt og reduserer INON med ca 50 km2. Naturverdiene, friluftslivinteressene og kulturverdien er betydelige i området. Konsekvensene for reindrift er svært negativ. Det er behov for grundigere undersøkelse av rødlistearter og konsekvenser for bioligisk mangfold. Man har ikke foretatt arkeologiske undersøkelser av området med tanke på samiske kulturminner, noe som må gjøres. Rester fra det gamle kraftverket bør vurderes som kulturminner og restaureres.

Planene for prosjektet Terråk kraftverk omfatter både Terråkvassdraget og nedslagsfeltet til Storvatnet med Storåa. Størstedelen av planområdet ligger i Bindal kommune i Nordland fylke. En mindre del av nedslagsfeltet ligger i Nærøy kommune i Nord-Trøndelag. Planene går ut på å utnytte fallet fra Midtre Fuglvatn til sjøen. Midtre Fuglevatn er tenkt utnyttet som inntaksmagasin med en reguleringshøyde på 3,5 m. Storvatnet er tenkt senket 5 m og overført til inntaksmagasinet. En utbygging vil gi en årlig produksjon på om lag 59,8 GWh.

Naturmiljø
Hovedelva i Terråkvassdraget fra Sørvatnet i sør til utløpet i Sørfjorden vil bli berørt. I tillegg vil Storåa nedstrøms Storvatnet få redusert vannføring, og et område ved Saltbunesodden bli berørt av kraftstasjon og utløp fra kraftstasjonen. På noen elvestrekninger vil vannføring øke, mens de andre steder vil reduseres. Influensområdet er avgrenset til det området hvor det forventes at endringen i vannføring og tekniske inngrep vil påvirke naturmiljøet. Dette omfatter 11 delområder som er undersøkt i prosjektet:

Naturvernforbundet i Nordland,
Postboks 1447,
8602 Mo

Fylkesleder Erling Solvang
tlf 95254075
E-post: erlsolv@online.no

1. Terråkelva mellom utløpet i fjorden og Stillelva

2. Fra Stillelva til Hellifoss og området mellom Hellifoss og Fallbekkvatnet

3. Terråkelva mellom Hellifossen og utløpet av Nervatnet

4. Nervatnet

5. Tverråa (inkludert elva mellom Nervatnet og Mellavatnet)

6. Mellavatnet

7. Sørvatnet

8. Elseburdalen

9. Storvatnet

10. Storåa med Brudesløret

11. Saltbunesodden og Gammelsagelva

Terråkelva har vært utnyttet til kraftutbygging tidligere. Dammene i Mellavatnet og Nervatnet, reguleringssonen i Mellavatnet, dammen i Terråkelva ved Terråk, trerør i dagen og rester etter kraftstasjoner preger fortsatt til en viss grad naturen i området, og må i dag betraktes som kulturminner. Sørvatnet og Svartvatnet sør i Terråkvassdraget og Storvatnet / Storåa er ikke berørt av tekniske inngrep. Bortsett fra noen hytter og en del spor etter reindrift har dette området et preg av urørthet.

Området oppleves som lite påvirket av menneskelig aktivitet, og vil endre karakter med regulering. Ut fra kriteriene fra DN og NVE (2007) er de inngrepsfrie områdene i influensområdet samlet sett vurdert til å ha middels verdi. Tiltakets konsekvenser for inngrepsfrie naturområder (INON) er vurdert til å ha middels / lite negativt omfang og middels / små negative konsekvenser for alle tre alternativer. Dette på tross av at 50 km2 INON går tapt ved planlagt utbygging.

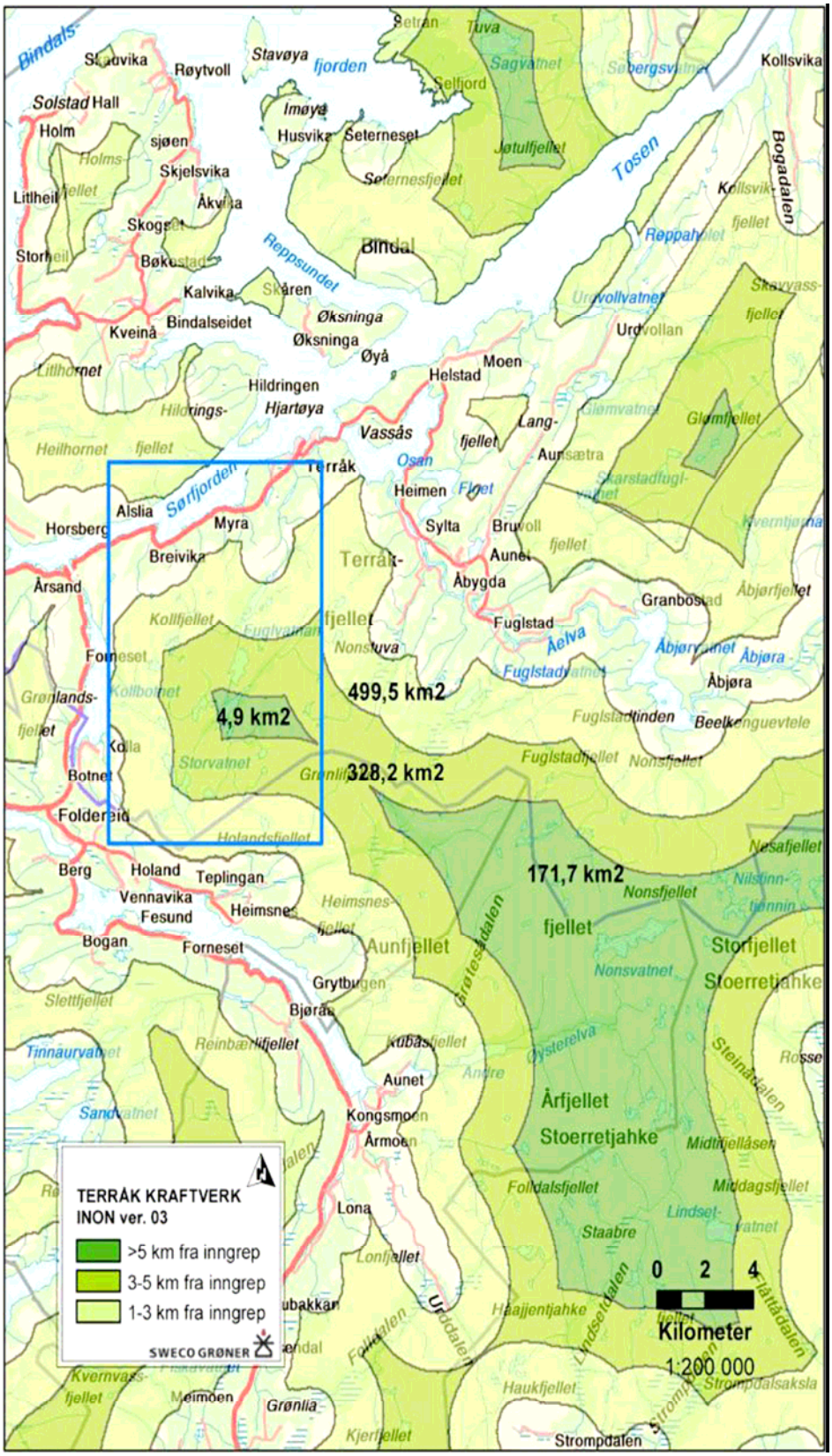

Naturvernforbundet i Nordland,
Postboks 1447,
8602 Mo

Fylkesleder Erling Solvang
tlf 95254075
E-post: erlsolv@online.no

Flora og vegetasjonen og fugle- og pattedyrfaunaen langs strekningen av Terråkelva har potensial for flere forekomster av de rødlistede lavartene gullprikklav og trønderflekklav (Arthothelium norvegicum) siden de ble dokumentert i dette delområdet i 1993. Langs Elseburbekken kan lav- og mosefloraen deles i to hovedgrupper. I området mellom der bekken renner ut i Sørvatnet og opp til tregrensen (ca. kote 450) er det relativt skyggefullt pga. skogsvegetasjonen. På de stedene der granskogen dominerer, ble skorpelaven *Rhizocarpon postumum* funnet på stein. Arten er ikke tidligere kjent fra Nordland (se Ihlen 2004) og rapporteres derfor her som ny for dette fylket. I dette området er det også mange epifyttiske lav på gran, bl.a. gullgrynnål (*Chaenotheca cryocephala*). Et annet interessant substrat her var død granved med piggtrådmose (*Blepharostoma trichophyllum*), broddglefsemose (*Cephalozia bicuspidata*), grokornflik (*Lophozia ventricosa v. silvicola*). På bjørk ble grynkorkje og skrukkelav (*Platismatia norvegica*) funnet flere steder i dette området.

Naturvernforbundet mener utbygger i for liten grad trekker fram de negative virkninger utbyggingene medfører for inngrepsfri natur (INON), biologisk mangfold, landskap og kulturminner. Influensområdet er lite eller ikke undersøkt og kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen. Vi savner en grundig undersøkelse av rødlistearter. Man har ikke foretatt arkeologiske undersøkelser av området, og Voengelh njaarke får atter en gang innskrenket sine beitearealer.

Vi viser til Soria Moriaerklæringa, som legg stor vekt på å ta vare på urørte vassdrag. Der står det at *hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt.* Dette er samme formulering som Stortinget brukte ved behandling av *St.meld. nr. 37 (2000-01) Om vasskrafta og kraftbalansen*, og som Bondevik II-regjeringa hadde med i Semerklæringa. Det bør derfor ikke herske noen tvil om at det er tverrpolitisk enighet om å sikre våre siste urørte vassdrag.

St.meld. nr. 26 (2006-2007) Regjeringens miljøpolitikk: Norge har sluttet seg til det internasjonale målet om å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. Nedbygging, bruk og bruksendring av arealer regnes som den største trusselen mot det biologiske mangfoldet i Norge.

Veileder nr. 3/2007 - Dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av kraftverk, revidert utgave ferdig vår 2009 vil komme med nærmere forutsigbare og gjenkjennelige miljøkrav på tvers av alle former for kraftproduksjon. DN ønsker særlig vekt på behovet for å se på sumvirkninger. Fornybar kraft er miljøvennlig bare når den ikke går ut over andre miljømål som biologisk mangfold og inngrepsfri natur.

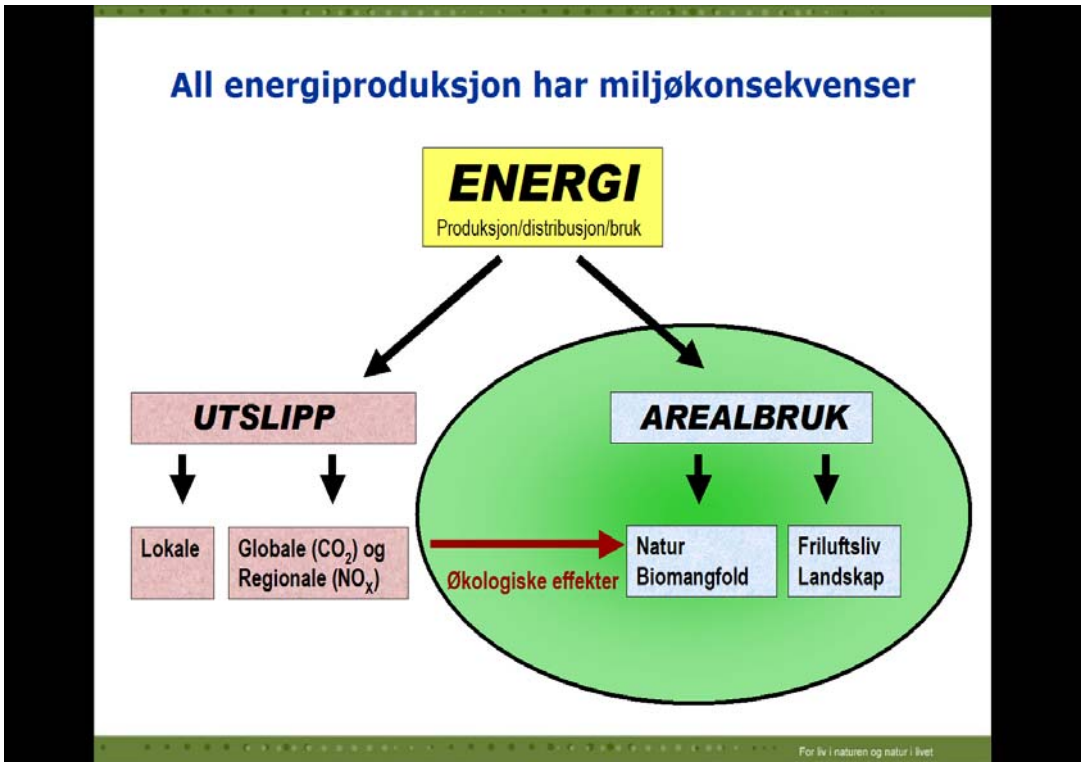

Konklusjon
Ut fra foreliggende dokumentasjon Naturvernforbundet går sterkt mot at denne konsesjonen for kraftutbygging i inngrepsfri norsk vassdragsnatur blir innvilget. Dersom saken behandles videre krever vi grundigere undersøkelse av rødlistearter, konsekvenser for bioligisk mangfold og arkeologiske undersøkelser av området med tanke på samiske kulturminner.

Med vennlig hilsen

Erling Solvang
leder i Naturvernforbundet i Nordland

Brita Grøneng
Leder i Naturvernforbundet Sør-Helgeland

Kopi til:
Fylkesmannen i Nordland, 8001 Bodø
Nordland fylkeskommune, 8000 Bodø
Direktoratet for naturforvaltning, Tungasletta 2, 7485 Trondheim
Norges Naturvernforbund, Postboks 342 Sentrum, 0101 Oslo
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, Storgata 17, 8006 Bodø.